

ARIANT (Pollença, Mall. 1, f-9)

Nom d'una vall i d'una gran possessió. La vall fou habitada pels indígenes pre-romans i també pels romanitzats, com ha quedat clarament establert després de les excavacions dirigides pel P. Cristòfor Veny, doctor en Història. Citada en el Mapa Despuig. L'Arxiduc publica un bell dibuix de la vall, de la torre i de les muntanyes que l'envolten. Ja figura en el *Llibre del Rep.* citada junt amb Llenaira en la forma *Alqueria Arian Alanaria* (f° 10v^o, Busquets 728); i l'any 1361 el P. R. Juan Mestre troba *Coll de la Cala d'Ariant* (*Hojas de Lluc*).

És inevitable recordar-se del nom d'*Ariany*, avui cap de municipi segregat del de *Petra*. L'aspecte fonètic de tots dos ja ens condueix a descartar un origen aràbic o una formació de data catalana; per exclusió, doncs, hem de creure que tots dos són noms d'herència mossàrab. N'hi ha, de tots dos, documentació ben antiga. Però tot això no decideix encara si són noms romànics o pre-romans, i ni tan sols decideix verament si hi ha un real parentiu etimològic entre els dos. D'*Ariant*, pel costat romànic hem pensat si pot venir del llatí ARGENTUM: una evolució de -GĒ- en -ia- és possible en mossàrab. Realment se sap que els romans havien cercat molt la plata a Mallorca, com a tota la terra hispànica (cf. la teoria de Coromines referent a *Sóller i Selva*, a *Entre dos llenguatges*, etc.) De tota manera això obligaria a descartar el nom d'*Ariany* en aquesta qüestió, no essent possible el canvi de -NT- en -ny. Només podem dir que dins la vall d'*Ariant* es compten almenys quatre coves amb nom ben conegut, però és clar que fins aquí no hi ha proves gens positives d'aquesta etimologia, i els noms aràbics de la idea de 'cova' no hi donen base fonètica practicable, ni tan sols *ġirân*, plural de *ġâr* (encara menys *ġubr* o *ġubrân*).

Resta positiva, en canvi, la possibilitat que sigui algun nom pre-romà i llavors podríem tornar a unir-hi el nom d'*Ariany* suposant un ètimon en NN o ND; o bé nom de persona d'origen germànic (HELIAND, pròpiament 'Salvador')? El canvi de *l* en *r* seria degut a la pronúncia dels moros. No deixa d'haver-hi alguns pocs noms d'origen personal germànic a Mallorca, com *Gotmar*, a Pollença mateix; el cabdal Puig *Tomir*, també proper (cf. el nom del *Theudmir*, magnat il·licità mantingut pels invasors sarraïns); *Estellencs*; *Guiamerà* (dues alqueries de Lluçmajor, ja marcades en el Mapa Despuig (i una anomenada *Guiameranet*), amb vells edificis, 38 h-12, probablement variant de *Guimerà*, que es forma amb l'arrel onomàstica germànica wĪGA, veg. art. a part); *Ses Arnaules*, possessió de Lluçmajor (< *Arnaldes*), 39 d-1; i probablement *Tolleric* i *Sineu* (vegeu s. v.).